7/2125

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.0.APK.0.23-300- 640
Konu : Yazılı Soru Önergesi

20 NİSAN 2004

5577

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 15.03.2004 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-4809 sayılı yazısı

Aydın Milletvekili Sayın M. Mesut ÖZAKCAN'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/2125 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü ve Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (5 Sayfa)

DAĞITIM
Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

7/2125

AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN M. MESUT ÖZAKCAN'IN YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI (7/2125)

Sorular 1,2,3:

Yumurtalık İlçesinin Sugözü köyünde "Sugözü Termik Santrali"adı ile toplam kurulu gücü 1210 MW'lık ithal kömürle çalışacak ve Yİ modeli ile işletilecek olan Termik Santralin açılışı yapılmıştır.

- Santralde kullanımı öngörülmüş olan Kolombiya'dan ithal edilecek olan kömürün kalitesi, kükürt oranı, kül oranı ve karbon oranı bilimsel verilerle net bir şekilde belirlenmiş midir? Eğer belirlendi ise bu oranlarda çevre ve insan sağlığı yönünden sakıncalı oranlar sözkonusu mudur?

- Bu santralin çevreye vereceği zararlar var ise, gerekli ön hazırlıklar ve koordinasyon ilgili meslek odalarının, teknik ve bilimsel çalışma yapan kuruluşların görüşleri alınarak mı yapılmıştır?

- Bu santral Yumurtalık gibi denizi, dalyanı, tarihi ve doğası iyi korunan ve çevre üreticisine büyük çapta gelir getiren ve Çukurova Bölgesinin narenciye deposu olan bu yöre neden seçilmiştir?

Cevaplar 1,2,3:

Sugözü Enerji Santralinde hem inşaat hem de işletme aşamasında tüm çevresel parametrelerin izlendiği "Çevre İzleme ve Yönetim Programı" yürütülerek çevreye zarar vermeden yapılması ve işletilmesi sağlanmıştır. Uygulanan "Çevresel İzleme ve Yönetim Programı" ile bir kömür santrali olarak çevreye duyarlı elektrik üretiminde model oluşturmaktadır. Çevre koruma teknolojileri sayesinde Türk Çevre mevzuatına ek olarak Dünya Bankası Çevre Standartlarına da uyulmaktadır. Baca gazı kükürt arıtma tesisi, su arıtma sistemleri, yüksek verimlilik, temiz yakma sistemleri, toz tutucu elektro-statik filtreler çevre koruma teknolojilerinden bazı örneklerdir.

Bu projede Türk Çevre Mevzuatında yer alan Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği kapsamında hazırlanan Çevresel Etki Değerlendirme Raporu çok detaylı hazırlanmıştır. Rapor ile ilgili çalışmalar yaklaşık 1,5 yıl sürmüş ve birçok farklı kurum ve kuruluşlardan uzmanların, meslek odaları, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ve yöre

halkının yer aldığı komitelerce incelenmiş, değerlendirilmiş ve bu süreçler sonunda son hali verilerek, 2000 yılında Çevre Bakanlığınca onaylanmıştır.

Santralde yakıt olarak kullanılan kömür yüksek kalorifik değeri düşük kül ve kükürt içeriğine sahip bir kömürdür. İthal edilen kömürün kalitesi kükürt ve kül oranı bilimsel verilerle net bir şekilde belirlenmiş ve bu doğrultuda ithal edilmektedir. Kömür ile ilgili tüm detaylı analiz sonuçları ve kömürün özellikleri ÇED Raporu kapsamında mevcuttur. Ayrıca kömür yurtiçinde bulunan ithal kömürlere yönelik tebliğ kapsamında getirilen esas, kriter ve standartlar çerçevesinde Çevre ve Orman Bakanlığından kontrol belgesi alınarak ithal edilmektedir. Kömürün kalorifik değeri oldukça yüksek olup 6000-7000 kcal/kg dır, kükürt oranı %1'den daha düşüktür, kül oranı ise %10 civarındadır. Kömürle ilgili bu analizler sürekli olarak yapılmakta ve kömürün özellikleri sürekli olarak ilgili mercilerce takip ve kontrol edilmektedir. Santralin sahip olduğu çevre teknolojileri sayesinde, çevre ve insan sağlığına zararlı bir etkisi olmadan ve tamamen ÇED Raporu taahhütleri ve Çevre Mevzuatına uygun olarak işletilmektedir.

Baca gazları, önce toz emisyonlarını tutmak için elektrostatik filtreden ardından da baca gazı arıtma tesislerinden geçirilerek tamamen temizlenmiş olarak bacaya verilmektedir. Çıkan emisyonlar Türk Çevre Mevzuatı Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliğinde belirtilen sınırların çok altında olup, Dünya Bankası limit değerlerini sağlamaktadır.Ayrıca santralin tüm emisyonları yapılan on-line bağlantı ile sürekli olarak Adana Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü tarafından bilgisayar ortamında 24 saat izlenmektedir. Satralin diğer katı atıkları ise Çevre Bakanlığından alınan lisans ve Türk Çevre Mevzuatı Katı Atık ve Tehlikeli Atık Yönetmelikleri doğrultusunda yapımı gerçekleştirilen düzenli depolama alanında depolanmaktadır.

Tüm bu çevre koruma techizatı, yine yukarda bahsedildiği üzere Çevresel Etki Değerlendirme Raporu kapsamında birçok farklı kurum ve kuruluşlardan uzmanların, meslek odaları, üniversiteler, sivil toplum örgütlerinin yer aldığı komitelerce incelenmiş ve yapımı santralle birlikte başlamış, santralle birlikte devreye alınmış ve işletilmektedir. Bu durum bütün resmi denetim ve inceleme raporlarıyla üniversite ve bilimsel kuruluşların araştırma ve incelemeleriyle, TÜBİTAK gibi bağımsız kuruluşların raporlarıyla belgelenmiştir.

Soru 4:

Bu santralin Kolombiya'da yaptığı bir termik santral için alacağı para karşılığı verilen son derece kalitesiz ithal kömürü kullanacak olan STEAG AG tarafından işletilmesinin gerekçesi nedir?

Cevap 4:

Yap İşlet Modeli ile gerçekleştirilen santralin yapımı ve işletilmesi 1996 yılında açılan uluslararası ihale sonucunda STEAG'ın da dahil olduğu konsorsiyum tarafından üstlenilmiş ve Türk Kanunlarına göre kurulan İskenderun Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş. tarafından gerçekleştirilmiştir.

Kömürün kalitesinin devamlılığı ile ilgili olarak yukarıda gerekli açıklamalar yapılmış olup, Santralde kullanılan kömürün temini santralin 16 yıllık işletme süresi boyunca yapılan anlaşmalar ile aralarında Avustralya, Çin, ABD, Kolombiya ve Güney Afrika'nın da bulunduğu ülkelerden sağlanacaktır. Bu kapsamda, STEAG AG'nin Kolombiya'da işlettiği santral ve Kolombiya kömürü ile bu proje arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır.

Soru 5:

Kendi Emisyon hacmini azaltmaya çalışan Almanya'nın Türkiye'ye kirli kömür tekniği satmasına neden izin verilmiştir?

Cevap 5:

1996 yılında ihalesi yapılan, 1999'da anlaşması imzalanan, 2000'de inşaatına başlanan ve 2003 sonu itibariyle ticari işletmeye başlanan Sugözü Santralinin Almanya'daki emisyon hacminin azaltılması ile bir ilgisi yoktur.

Santralde kullanılan teknoloji Almanya da son yıllarda yapılan termik santrallerde kullanılan teknoloji olup, çevresel etki kriterleri Almanya'da sağlanan standartlardadır.

Ayrıca Almanya ve diğer birçok gelişmiş ülkede de enerji açığını kapatmak üzere termik santraller inşa edilmeye devam edilmektedir. Almanya'da 1997-2002 yıllarında toplam 5310 MW kurulu gücünde 4 adet yeni kömür santralinin devreye alındığı bilinmektedir.

Soru 6:

Ülkemizde 200 milyar dolarlık linyit rezervimizin varlığı bir gerçek iken ulusal enerji kaynaklarımızdan olan ve ülkemizde yeterince bulunan kömür ve linyitlerimize dayalı termik santraller neden planlanıp kurulmamaktadır?

Cevap 6:

Enerji de kaynak çeşitliliği ve bu çeşitliliğin dengesi çok önemlidir. Güvenli, sürekli, kaliteli kaynağı çeşitlendiren ve ucuz enerjiyi kullanıcıya ulaştırmak en önemli hedeftir. Günümüzde tüm dünya ülkelerinde kömüre dayalı termik santral yatırımları son hızla devam etmektedir. Ayrıca Devlet Planlama Teşkilatı'nın yayınladığı "Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda kaynak çeşitliliğinin sağlanması için Türkiye'de ithal kömüre dayalı termik santrallerin kurulmasının gerektiği belirtilmektedir.

Bugünkü teknolojik koşullar göz önünde bulundurularak ekonomik olduğu tespit edilen 125 milyar kWh/yıl hidrolik, 116 milyar kWh/yıl linyit ve 10 milyar kWh/yıl taş kömürü kaynak potansiyelimizin tamamının mümkün olabilecek en kısa sürede ve bir program dahilinde kullanılması hedeflenmiştir. Öte yandan; kömür ve hidrolik santraller kaynak potansiyeline göre kurulmakta olup, kömür santrallerinin olumsuz çevresel etkilerinin asgari düzeylere çekilmesini sağlamak üzere mevcut santrallerde ek yatırımlar yapılmakta, yeni yatırımlar ise çevresel etkileri dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla bu alanda yeni yatırımların yapılması da ülkemizin öncelikleri arasındadır. Bu bağlamda EÜAŞ tarafından 1440 MWlık Elbistan B Santralinin yapımı devam etmektedir. 2x160 MWlık Çan Termik Santralı ise 11 Kasım 2003 tarihinde enterkonnekte sisteme senkronize olarak deneme işletmesine alınmıştır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olarak hedefimiz sınırlı olan doğal kaynaklarımızı daha akılcı kullanarak, çevreye ve insan sağlığına olan olumsuz etkilerini asgariye indirerek, yeni kaynaklara ilaveten yeni teknolojilerle enerji hizmetlerini çeşitlendirerek, alternatif enerji kaynaklarını en faydalı şekilde hizmete sunarak ülke kalkınması ve refah artışını sağlayacak, daha temiz, daha güvenli, daha verimli daha ekonomik ve ticari açıdan ulaşılabilir ve sürdürülebilir enerji arzını sağlamaktır. Ancak, tüm yerli kaynaklarımızı değerlendirsek dahi 2010'larda tüketilecek enerjimizin tümünü karşılamamız mümkün değildir. Bu durumda belli bir ülkeye veya kaynağa bağımlı olmadan, kaynak ve yakıt çeşitliliği sağlayarak arz güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde ithal kaynakların da kullanılması gerekmektedir.

Soru 7:

Sugözü Termik Santralinin üreteceği elektrik enerjisine karşılık yılda ne kadar dolar ödemek zorunda kalınacaktır.

7/2125

Cevap 7:

Santralden üretilecek elektrik için yapılan ödemeler ve Sözleşme koşulları dahilinde yapılacak ödeme tahminleri dikkate alındığında, ortalama 4,53 cent/kWh bedelle, Sözleşme süresince alım garantili olarak üretilecek ortalama 7.76 Milyar kWh/yıl enerjinin karşılığı olarak ortalama 351,4 Milyon ABD Doları/yıl ödeme yapılacağı öngörülmektedir.

Soru 8:

Hidrolik Santrallerimizin tam kapasite ile çalışması mümkün iken çok daha ucuza enerji üreten yerli termik ve hidroelektrik santrallerimizin kapasiteleri niçin düşürülmektedir?

Cevap 8:

Ülkemiz elektrik üretim kompozisyonunda ithalat bağımlılığının azaltılması ve maliyetlerin düşürülmesi hedefleri doğrultusunda yürütülen çalışmalarda önemli aşamalar kaydedilmiştir. Bu çerçevede, elektrik üretim maliyetleri bakımından oldukça cazip konumda olan kamunun elindeki hidrolik ve linyit santrallerinden azami ölçüde faydalanılabilmesi yönünde Bakanlığımca gerekli hassasiyet gösterilmektedir. Bu konuda mevcut koşullar ve kısıtlar çerçevesinde yapılan düzenlemelerde, pahalı kaynaklardan elde edilen üretimin düşürülmesi ve hidrolik ve kömür kaynaklarına yönelinmesi yoluyla maliyetler aşağı çekilmiştir. Bu sebeple hidroelektrik santrallerimizin kapasiteleri düşürülmemiş arttırılmıştır.

Bakanlığımca yapılan 2004 yılı üretim programında daha önce planlananın ötesinde, yerli linyit kullanan santrallerin üretiminin 0.5 milyar kWh ve hidrolik santrallerin üretiminin ise yaklaşık 4.5 milyar kWh arttırılması hedeflenmiş bulunmaktadır. Buna bağlı olarak da petrol ve doğal gaza bağlı elektrik üretim oranları düşürülmüştür. Elektrik üretiminde 2004 yılı programında 2003 yılına göre kömür ve hidrolik kaynakların payı artmış, buna karşılık olarak nispeten daha yüksek maliyete sahip sıvı yakıtlı ve doğal gaz yakıtlı santrallerin üretimdeki payları azaltılmıştır.